

POSTANOWIENIE

6 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 6 marca 2026 r. w Warszawie
zażalenia L.S. i U.S.

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 13 października 2025 r., I ACa 1601/24,
w sprawie z powództwa L.S. i U.S.
przeciwko K.M.
o zapłatę,

**oddala zażalenie, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego sądowi, który wyda orzeczenie
kończące postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 marca 2024 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zasądził od pozwanej U.M solidarnie na rzecz powodów L.S. i U.S. kwotę 246 341,50 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 stycznia 2019 r. oraz kwotę 63 567,56 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 14 grudnia 2023 r., oddalając powództwo w pozostałej części. Po rozpoznaniu apelacji pozwanej, Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z 13 października 2025 r. odrzucił apelację pozwanej odnoszącą się do punktu drugiego zaskarżonego wyroku oraz uchylił ten wyrok w punkcie pierwszym oraz trzecim i sprawę w tej części przekazał Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W zażaleniu na orzeczenie kasatoryjne Sądu Apelacyjnego, powodowie, zarzucając naruszenie art.386 § 4 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 281 § 1 i 2 k.p.c., art. 49 § 1 k.p.c., art. 162 k.p.c. oraz art. 381 k.p.c., wniesli o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i oddalenie apelacji pozwanej, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Przewidziane w art. 394¹ §1¹ k.p.c. zażalenie jest skierowane przeciwko rozstrzygnięciu uchylającemu wyrok i przekazującemu sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, stąd ocenie Sądu Najwyższego może być poddany jedynie ewentualny błąd sądu odwoławczego popełniony przy kwalifikowaniu określonej sytuacji procesowej jako odpowiadającej powołanej podstawie orzeczenia kasatoryjnego. Z tej przyczyny nie są dopuszczalne i nie podlegają rozpoznaniu w ramach postępowania zażaleniowego jakiegokolwiek inne zarzuty procesowe i materialnoprawne odnoszące się do rozstrzygnięcia kasatoryjnego sądu odwoławczego. Z tych przyczyn, przytoczone w zażaleniu powodów zarzuty naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 233 § 1 k.p.c., art. 281 § 1 i 2 k.p.c., art. 49 § 1 k.p.c., art. 162 k.p.c., art. 381 k.p.c., uchylają się spod kontroli Sądu Najwyższego. Należy także podkreślić, że żalący mogą we wniosku zażalenia domagać się wyłącznie uchylenia zaskarżonego zażaleniem kasatoryjnego orzeczenia Sądu drugiej instancji, co otwiera drogę do ponownego merytorycznego rozpoznania apelacji przez Sąd odwoławczy. Nie mogą natomiast żądać, jak to uczynili powodowie w rozpoznawanym zażaleniu, dokonania przez Sąd Najwyższy jakichkolwiek merytorycznych zmian w orzeczeniu drugoinstancyjnym.

Art. 386 § 4 k.p.c. dopuszcza uchylenie orzeczenia pierwszoinstancyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania jedynie w dwóch przypadkach: nierozpoznania istoty sprawy oraz konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Wykładnia obu tych przesłanek jest przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego i nauki prawa, stąd nie ma racjonalnej potrzeby obszerniejszego ich w tym miejscu wyjaśniania (zob. postanowienia Sądu

Najwyższego z 26 listopada 2012 roku, III SZ 3/12 i z 6 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, nr 5, poz. 68) Natomiast ocenie Sądu Najwyższego podlega w postępowaniu zażaleniowym zasadność przyjętej przez Sąd Apelacyjny, w okolicznościach konkretnej sprawy, koncepcji rozstrzygnięcia, przy uwzględnieniu konieczności elastycznego traktowania wskazanych przesłanek kasatoryjnych z uwzględnieniem zasad postępowania apelacyjnego w modelu apelacji pełnej z jednej strony, ale także, z drugiej strony, z poszanowaniem interesów obu stron, zwłaszcza w sytuacji ograniczonych podstaw skargi kasacyjnej, wyłączających możliwość badania prawidłowości oceny przez Sąd drugiej instancji zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz poczynionych w jego świetle ustaleń faktycznych, stanowiących podstawę orzeczenia Sądu drugiej instancji, kończącego postępowanie w sprawie.

Stwierdzone w rozpoznawanej sprawie przez Sąd Apelacyjny uchybienia Sądu Okręgowego polegające na nieprzeprowadzeniu niezbędnych do prawidłowego rozpoznania sprawy dowodów, niepoczynieniu niezbędnych ustaleń faktycznych oraz nieodniesienie się do zgłoszonego przez pozwaną zarzutu przedawnienia części dochodzonej przez powodów należności, dawało podstawę do przyjęcia przez Sąd Apelacyjny, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. Przesłanka ta ma bowiem miejsce także w przypadku dokonania przez sąd pierwszej instancji oceny prawnej żądań obu stron bez ustalenia podstawy faktycznej, co wymagałoby poczynienia kluczowych ustaleń faktycznych po raz pierwszy w instancji odwoławczej. W tego rodzaju sytuacji uzasadnione jest uchylenie orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na respektowanie uprawnień stron do ewentualnej powtórnej kontroli instancyjnej wyników postępowania dowodowego i ustaleń będących podstawą faktyczną orzeczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2017 r., IV CZ 130/16 i z 24 października 2018 r., II CZ 52/18I). Taka sytuacja wystąpiła w rozpoznawanej sprawie, stąd należy podzielić stanowisko Sądu drugiej instancji zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego zażaleniem orzeczenia bez potrzeby szerszego przytaczania i powtarzania tych wywodów.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).

Agnieszka Piotrowska

(A.D.)

[a.]